Eiropas Parlaments
2024-2029

PIEŅEMTIE TEKSTI

P10_TA(2026)0221

Ieteikums par ūdens resursu starpvalstu pārvaldības veicināšanu nolūkā novērst konfliktus un panākt mieru

Eiropas Parlamenta 2026. gada 17. jūnija ieteikums Padomei , Komisijai un Komisijas priekšsēdētājas vietniecei / Savienības Augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos par ūdens resursu starpvalstu pārvaldības veicināšanu nolūkā novērst konfliktus un panākt mieru (2025/2216(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā ANO 1992. gada Konvencijas par robežšķērsojošo ūdensteču un starptautisko ezeru aizsardzību un izmantošanu (Ūdens konvencija),

– ņemot vērā 2025. gada 7. maija rezolūciju par Eiropas ūdens resursu noturības stratēģiju[1],

– ņemot vērā Komisijas 2025. gada 4. jūnija paziņojumu “Eiropas ūdens resursu noturības stratēģija” (COM(2025)0280),

– ņemot vērā 2022. gada 5. oktobra rezolūciju par ūdens pieejamību kā cilvēktiesībām: ārējā dimensija[2],

– ņemot vērā ANO 2023. gada konferenci par ūdeni un pieņemto rīcības programmu ūdens resursu jomā, kā arī gaidāmo ANO 2026. gada konferenci par ūdeni,

– ņemot vērā ANO Augstā cilvēktiesību komisāra biroja 2010. gada augustā publicēto faktu lapu “Tiesības uz ūdeni”,

– ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas Universitātes Ūdens, vides un veselības institūta 2026. gada 20. janvāra ziņojumu “Globālā ūdens krīze: dzīve pāri mūsu hidroloģiskajām iespējām pēckrīzes

---

1 OV C, C/2026/576, 24.2.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/576/oj.
2 OV C 132, 14.4.2023., 54. lpp.

laikmetā”,

– ņemot vērā Padomes 2018. gada 19. novembra secinājumus par ūdens diplomātiju,

– ņemot vērā Padomes 2021. gada 19. novembra secinājumus par ūdeni ES ārējās darbības jomā,

– ņemot vērā 2019. gada 17. jūnija ES pamatnostādnes par drošu dzeramo ūdeni un sanitāriju,

– ņemot vērā Reglamenta 121. pantu,

– ņemot vērā 2025. gada 2. aprīļa rezolūciju par cilvēktiesībām un demokrātiju pasaulē un Eiropas Savienības politiku šajā jomā — 2024. gada ziņojums[3],

– ņemot vērā 2026. gada 21. janvāra rezolūciju par 2025. gada ziņojumu par cilvēktiesībām un demokrātiju pasaulē un Eiropas Savienības politiku šajā jomā[4],

– ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas 2024. gada 4. decembra atzinumu “Ūdens resursu politika: jaunatnes, sieviešu, kā arī pirmiedzīvotāju un vietējo kopienu spēcināšana”[5],

– ņemot vērā Ārlietu komitejas ziņojumu (A10-0150/2026),

A. tā kā ūdens ir būtisks cilvēces un visas Zemes organismu izdzīvošanai un tādēļ tas ir jāapsaimnieko ilgtspējīgi un taisnīgi kā kopējs publisks un globāls labums;

B. tā kā piekļuve drošam dzeramajam ūdenim un sanitārijai ir cilvēktiesības un priekšnosacījums veselībai, stabilitātei, drošībai un mieram, kā arī pilnvērtīgai dzīvei un visu cilvēktiesību izmantošanai; tā kā slikta ūdens pārvaldība, ūdens trūkums un nevienlīdzīga piekļuve ūdenim var veicināt nestabilitāti, konfliktus un pārvietošanu; tā kā aptuveni 2,2 miljardiem cilvēku joprojām nav piekļuves droši apsaimniekotam dzeramajam ūdenim, 3,5 miljardiem cilvēku trūkst droši apsaimniekotas sanitārijas un aptuveni 4 miljardi cilvēku katru gadu vismaz vienu mēnesi gadā saskaras ar nopietnu ūdens trūkumu;

C. tā kā nepietiekami ūdensapgādes un sanitārijas pakalpojumi būtiski veicina novēršamu infekcijas slimību, piemēram, holeras, malārijas

---

3 OV C, C/2025/4390, 9.9.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4390/oj.
4 Pieņemtie teksti, P10_TA(2026)0014.
5 OV C, C/2025/769, 11.2.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/769/oj.

un kuņģa un zarnu trakta slimību, izplatīšanos;

D. tā kā klimata pārmaiņas un cilvēku ilgtnespējīga darbība būtiski apdraud ūdens resursus un saasina ūdens resursu noslodzi; tā kā pieaugošais spiediens uz ūdens resursiem, ko rada strauji augošais iedzīvotāju skaits, pieaugošais pieprasījums, un ilgtnespējīga ūdens un zemes izmantošana, veicina ūdens trūkumu, badu un konfliktus;

E. tā kā tikai aptuveni viena trešdaļa kontinentālā ūdens sateces baseina katrā no pēdējiem sešiem gadiem atbilda normāliem ūdens novadīšanas apstākļiem; tā kā 90 % no visām dabas katastrofām ir saistītas ar ūdeni; tā kā klimata pārmaiņu ietekmē hidroloģiskie cikli kļūst arvien nevienmērīgāki un tiem ir raksturīgas spēcīgas svārstības starp lielu sausumu un postošiem plūdiem; tā kā visi pasaules ledus reģioni pēdējos gados ir ziņojuši par ledus samazināšanos; tā kā cilvēku darbības rada ievērojamu saldūdens resursu piesārņojumu visā pasaulē;

F. tā kā ūdens kvantitāte un kvalitāte ir vienlīdz svarīgi faktori; tā kā abu minēto aspektu pietiekama pārvaldība rada ekonomiskas un sociālas iespējas;

G. tā kā 60 % no pasaules saldūdens plūsmām veido pārrobežu ūdens nesējslāņi, ezeri un upju baseini, kas ir kopīgi divām vai vairākām valstīm;

H. tā kā, neraugoties uz progresu, pārrobežu sadarbība ūdens resursu jomā pasaulē joprojām ir nepietiekama; tā kā no 153 ANO dalībvalstīm, kurām ir kopīgi robežšķērsojošie ūdeņi, tikai 43 ir noslēgušas darbības nolīgumus; tā kā vairāk nekā 20 valstīs šādu pasākumu nav un īpaši ierobežots progress ir vērojams Āzijā un Latīņamerikā;

I. tā kā stingra ūdens resursu pārvaldība, pārredzamība un uzraudzība ūdens un sanitārijas nozarē nodrošina, ka finanšu resursu izmantošana kalpo sabiedrības interesēm un atbalsta ilgtspējīgu attīstību;

J. tā kā ūdens resursu noslodze un valstu vienpusējas darbības pārrobežu ūdeņos, piemēram, piesārņojums, pārmērīga izmantošana vai infrastruktūras būvniecība varētu ietekmēt visas valstis, kas robežojas ar šiem ūdeņiem; tā kā strīdi par piekļuvi ūdenim veicina un var izraisīt plašākus konfliktus un ekonomisko sabrukumu, nopietni ietekmējot reģionālo stabilitāti un cilvēku drošību;

K. tā kā pēdējo gadu laikā konfliktu par ūdeni ir bijis vairāk nekā sadarbības; tā kā, neraugoties uz pēdējo desmit gadu laikā panākto progresu dzeramā ūdens un sanitārijas nodrošināšanā, miljardiem cilvēku visā pasaulē joprojām nav pieejami būtiski ūdens, sanitārijas un higiēnas pakalpojumi, tādējādi pakļaujot viņus slimību un dziļākas sociālās atstumtības riskam; tā kā dažas grupas, jo īpaši sievietes,

bērni, bēgļi, pirmiedzīvotāji, nelabvēlīgā situācijā esošas kopienas, personas ar invaliditāti un citas grupas, bieži vien netiek ņemtas vērā vai saskaras ar diskrimināciju ūdensapgādes un sanitārijas infrastruktūras plānošanā un pilnveidē; tā kā vides degradācijai un ar klimatu saistītiem riskiem ir tendence nesamērīgi ietekmēt nabadzīgas un marginalizētas kopienas; tā kā šos apstākļus arvien vairāk izmanto noziedzīgie tīkli, teroristu organizācijas un vietējie paramilitārie grupējumi, lai stiprinātu savu ietekmi un realizētu savus mērķus;

L. tā kā tikai taisnīga un ilgtspējīga piekļuve ūdens resursiem var nodrošināt ilgtermiņa paredzamību visiem; tā kā stratēģiska transnacionāla sadarbība ūdens resursu jomā nodrošina iespējas visu kaimiņvalstu labā ilgtspējīgi pārvaldīt cilvēku darbības un kopīgi sagatavoties neparastiem hidroloģiskajiem cikliem;

M. tā kā Vidusjūras reģiona pakts ir satvars reģionālās sadarbības pastiprināšanai; tā kā ūdens diplomātija būtu jāiekļauj starp tā prioritārajiem pasākumiem, ņemot vērā pieaugošo spiedienu uz kopīgajiem ūdens resursiem visā Vidusjūras reģionā, tostarp tādos reģionos kā Vidusjūras austrumdaļa un Ziemeļāfrika; tā kā sadarbīga ūdens resursu apsaimniekošana, kopīgi infrastruktūras projekti un dialogs par pārrobežu resursiem būtu jāatzīst par svarīgiem instrumentiem konfliktu novēršanai, klimatnoturībai un ilgtspējīgai attīstībai;

N. tā kā bruņoti konflikti un okupācija būtiski traucē ūdens pieejamību un transnacionālo sadarbību ūdens resursu jomā,

O. tā kā pasaules līmenī ir paustas politiskās apņemšanās par ūdens resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, bet to īstenošanai nav ticis piešķirts nepieciešamais finansējums un nav veiktas nepieciešamās darbības uz vietas;

P. tā kā starptautiskās humanitārās tiesības, jo īpaši Ženēvas konvenciju 1977. gada papildprotokoli, paredz skaidru aizsardzību aizsprostiem un citām “iekārtām, kurās ir bīstami elementi”; tā kā ūdens izmantošana par ieroci, tostarp vēršanās pret ūdens sistēmām un objektiem vai no tās izrietošais kaitējums videi, ir nopietns cilvēktiesību pārkāpums un varētu būt uzskatāms par noziegumu pret cilvēci un ekocīdu;

Q. tā kā mūsdienu karadarbība arvien vairāk ietver apzinātus uzbrukumus ūdensapgādei un ūdens infrastruktūrai un to izmantošanu kā ieroci, kā to nesen apliecināja Krievijas īstenotā Kahovkas aizsprosta postošā iznīcināšana Ukrainā 2023. gadā; tā kā Kahovkas aizsprosta iznīcināšana izraisīja smagus vides postījumus, tostarp plūdus, saldūdens resursu piesārņojumu, biodaudzveidības zudumu un ilgtermiņa kaitējumu ekosistēmām, kā arī civiliedzīvotāju bojāeju un masveida pārvietošanu, vienlaikus arī liedzot

civiliedzīvotājiem piekļuvi drošam dzeramajam ūdenim un iztikas līdzekļiem; tā kā aizsprosta iznīcināšana nopietni apdraudēja kodoldrošību netālu esošajā Zaporižjas atomelektrostacijā; tā kā Krievijas agresijas kara pret Ukrainu dēļ aptuveni 1,7 miljoniem bērnu Ukrainā pašlaik nav uzticamas piekļuves drošam ūdenim;

R. tā kā Parlaments ir visstingrākajā veidā nosodījis to, ka šādu ūdens infrastruktūras, tostarp aizsprostu, sagraušanu, Krievija piekopj kā apzinātu karadarbības taktiku; tā kā šie postījumi ir nodarījuši nopietnu kaitējumu videi, mazinājuši ūdensapgādes drošību un apdraudējuši civiliedzīvotājus; tā kā šādas darbības ir starptautisko tiesību pārkāpumi, un aicināt vainīgos saukt pie pilnas atbildības; tā kā Komisija un ES dalībvalstis turpina sniegt palīdzību Ukrainai vainīgo izmeklēšanā, lai viņus varētu saukt pie atbildības par kara noziegumiem un noziegumiem pret cilvēci;

S. tā kā ES atbalsta kopīgus Izraēlas un Palestīnas ūdens pārvaldības mehānismus, tostarp esošo sistēmu, piemēram, Apvienotās ūdens komitejas, atjaunošanu, lai veicinātu taisnīgu ūdens sadali, uzlabotu pārredzamību un efektīvu infrastruktūras attīstību; tā kā nevienlīdzīga piekļuve kopīgiem ūdens resursiem joprojām ir strukturāls nestabilitātes virzītājspēks Tuvajos Austrumos, jo īpaši Jordānas upes baseinā, kur vēsturiskā un pastāvīgā nelīdzsvarotība sadales un kontroles jomā palestīniešu kopienām padziļina sociālekonomiskās atšķirības; tā kā pašreizējā situācija ir tāda, ka Izraēlas iestādes faktiski kontrolē lielāko daļu ūdensapgādes Rietumkrastam un ūdens novadīšanu no tā;

T. tā kā konflikta starp Izraēlu un “Hamās” rezultātā ir nodarīti vērienīgi postījumi ūdens, sanitārijas un higiēnas infrastruktūrai, tostarp atsāļošanas iekārtām, notekūdeņu attīrīšanas iekārtām un sadales tīkliem Gazas joslā, kā rezultātā lielai daļai iedzīvotāju nav uzticamas piekļuves drošam dzeramajam ūdenim, kas saasina humanitārās vajadzības; tā kā ANO Augstā cilvēktiesību komisāra birojs 2025. gada jūlijā ziņoja, ka 89 % Gazas ūdens un sanitārijas infrastruktūras ir bojāti vai iznīcināti, kā rezultātā 90 % mājsaimniecību ir nedroša situācija saistībā ar ūdeni; tā kā ir nepieciešams ātri un netraucēti piegādāt materiālus, degvielu un tehnisko palīdzību, kas vajadzīga kritiskās ūdens infrastruktūras, tostarp cauruļvadu, atsāļošanas iekārtu un notekūdeņu attīrīšanas iekārtu, remontam un rekonstrukcijai;

U. tā kā pārrobežu ietekme, ko rada liela mēroga aizsprostu projekti, kurus Turcija īsteno saskaņā ar Dienvidaustrumu Anatolijas projektu (GAP), tostarp Ilısu aizsprosts, ir ietekmējusi lejteces ūdens plūsmas Tigras un Eifratas upēs un veicinājusi ūdens trūkumu, lauksaimniecības zudumus un vides degradāciju Irākā un Sīrijā; tā kā Turcijas, Irākas un Sīrijas ieinteresētajām personām ir nepieciešams strukturēts un iekļaujošs baseina mēroga dialogs par Tigras un Eifratas upju sistēmas pārvaldību, pamatojoties uz starptautisko

ūdens resursu tiesību principiem, tostarp taisnīgu un saprātīgu izmantošanu un pienākumu nenodarīt būtisku kaitējumu;

V. tā kā nerimstas spriedze starp Ēģipti un Etiopiju pēc Lielā Etiopijas atdzimšanas aizsprosta (GERD) pabeigšanas un atklāšanas 2025. gadā, kas varētu būtiski ietekmēt ūdens resursu politikas līdzsvaru Nīlas baseinā; tā kā ANO Drošības padome ir vairākkārt apspriedusi Lielo Etiopijas atdzimšanas aizsprostu; tā kā visām iesaistītajām pusēm vajadzētu atturēties no vienpusējiem pasākumiem, kas varētu saasināt spriedzi, un par prioritāti noteikt uzticības veicināšanas pasākumus, tostarp aizsprostu darbību pārredzamību un tehnisko sadarbību ūdens plūsmas prognozēšanā;

W. tā kā Araksas upe ir vitāli svarīga gan Armēnijai, gan Azerbaidžānai no lauksaimniecības, ekonomikas attīstības un dzeramā ūdens apgādes aspekta, bet Araksas upes ūdens kvalitāte un daudzums ir apdraudēti; tā kā nolīgums starp Armēniju un Azerbaidžānu, kas tiktu noslēgts nākotnē un attiektos uz šo minētajām valstīm kopīgo pārrobežu ūdensobjektu, kā arī ietvertu mehānismus, kas reglamentētu datu apmaiņu, kopīgu monitoringu, aizsprostu drošību un taisnīgu un ilgtspējīgu ūdens resursu sadali izmantošanai lauksaimniecībā un civilām vajadzībām, ļautu šai upei būt kopīgam resursam, nevis nestabilitātes avotam;

X. tā kā upju un jūras straumju radītais piesārņojums un atkritumi var uzkrāties citu valstu piekrastē, nodarot kaitējumu videi, ekonomikai un sabiedrībai, tostarp tūrismam un zivsaimniecībai;

Y. tā kā ūdens trūkums un ūdens resursu degradācija var arī izraisīt iedzīvotāju masveida pārvietošanu un piespiedu migrāciju, saasinot pārtikas trūkumu, nabadzību un nestabilitāti visneaizsargātākajos reģionos; tā kā viens no veidiem, kā novērst migrācijas pamatcēloņus, ir uzlabot ūdens resursu apsaimniekošanu trešās valstīs;

Z. tā kā bruņotie valsts un nevalstiskie dalībnieki konfliktu skartajās teritorijās izmanto novājinātos iedzīvotājus kā līdzekli leģitimitātes iegūšanai, kontrolējot ūdens resursus; tā kā piekļuve ūdens infrastruktūrai un ūdens infrastruktūras kontrole arvien vairāk tiek izmantota kā politiskā spiediena, piespiešanas vai kara instrumenti;

AA. tā kā publiskā un privātā sektora partnerībām būtu jāveicina labāka un cenas ziņā pieejamāka piekļuve ūdenim, sanitārijai un higiēnai visiem, jo īpaši izveidojot, efektīvi un ilgtspējīgi uzturot un apsaimniekojot ūdens infrastruktūru; tā kā publiskajiem ieguldījumiem un rīcībpolitikām būtu jāveicina un jāstimulē privātā sektora ieguldījumi tehnoloģijās un pārvaldības praksē, kas veicina ilgtspējīgu saimniecisko darbību,

1. sniedz Padomei, Komisijai un Komisijas priekšsēdētājas vietniecei / Savienības Augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas

jautājumos šādus ieteikumus:

a) palielināt pārrobežu ūdens resursu pārvaldības lomu ES ārējā darbībā, lai tā darbotos kā jēgpilns instruments konfliktu novēršanai, risināšanai un uzticēšanās veidošanai reģionālā, valsts un starptautiskā līmenī, jo īpaši teritorijās, kuras ir neaizsargātas pret klimata pārmaiņu ietekmi un kurās ūdens jau tā ir nepietiekams, īpaši reģionos, kuriem ir stratēģiska nozīme; skaidri atzīt ūdens resursu noslodzi par būtisku drošības, ģeopolitisko un humanitāro risku faktoru un pilnībā integrēt ar ūdeni saistītu konfliktu novēršanu ES ārpolitikā, drošības un attīstības politikā;

b) novērst to, ka nav noslēgti darbības nolīgumi starp valdībām, kurām ir kopīgi pārrobežu ūdens baseini, un darīt pieejamas visas nepieciešamās ES speciālās zināšanas un tehnisko un finansiālo palīdzību, lai atbalstītu valdības šādu nolīgumu izstrādē un īstenošanā, kā arī upju baseinu organizācijas, vienlaikus pilnībā ievērojot partnervalstu suverenitāti un to primāro atbildību ūdens resursu apsaimniekošanā nolūkā samazināt spriedzes vai konflikta risku, rosināt sadarbību un paplašināt dabas resursu ilgtspējīgu pārvaldību; divpusējos ES dialogos ar partnervalstīm konsekventi izvirzīt jautājumus, kas saistīti ar transnacionālu ūdens resursu pārvaldību;

c) atbalstīt partnervalstu centienus radīt tiesisko vidi un veicinošu politiku ūdens resursu kopīgai apsaimniekošanai un stiprināt transnacionālās ūdens resursu pārvaldības nozīmi ES ārējā darbībā un diplomātijā; šajā nolūkā nodrošināt Eiropas Ārējās darbības dienestam (EĀDD) un ES delegācijām visā pasaulē atbilstošus finanšu resursus un cilvēkresursus, lai atbalstītu pārrobežu ūdens resursu apsaimniekošanas un diplomātijas darbības uz vietas partnervalstīs un starp tām un veicinātu zilās diplomātijas izstrādi un īstenošanu;

d) nākamajā daudzgadu finanšu shēmā nodrošināt ES ārējai darbībai pietiekamu un efektīvu finansējumu ES pārrobežu ūdens resursu apsaimniekošanai ar instrumentu Globālā Eiropa un “Global Gateway” starpniecību; stiprināt ES ārējo ieguldījumu ūdens un sanitārijas pieejamībā pielāgošanu nestabilām un konfliktu skartām situācijām, lai atbalstītu mieru un noturību, tostarp palielinot finansējumu klimatnoturīgas un ilgtspējīgas ūdens resursu apsaimniekošanas un ūdens sanitārijas infrastruktūras pieejamībai visā pasaulē; nodrošināt, ka infrastruktūras un enerģētikas projekti, ko finansē no ES attīstības sadarbības un ārpolitikas instrumentiem, tostarp Eiropas Investīciju bankas, arī turpmāk pilnībā atbilst starptautiskajiem tiesību aktiem, neapdraud pārrobežu attiecības ūdens resursu jomā, vienlīdzīgu piekļuvi un ilgtspējīgu apsaimniekošanu un veicina cilvēku, jo īpaši pirmiedzīvotāju,

piekļuvi savai zemei; saskaņot finansējumu ar ES pirmās Ūdensresursu noturības stratēģijas globālajām pamatdarbībām;

e) atzīt būtisko darbu, ko vides tiesību aizstāvji un pilsoniskās sabiedrības organizācijas veic ūdens saglabāšanā, tā vienlīdzīgas pieejamības nodrošināšanā un pārrobežu ūdens resursu pārvaldībā, un stiprināt atbalstu šim darbam; cieši iesaistīt vietējos vides tiesību aizstāvjus un pilsoniskās sabiedrības organizācijas ES atbalstā transnacionālai ūdens resursu pārvaldībai trešās valstīs un aizsargāt viņu drošību un rīcības brīvību, nepieļaujot vardarbību un aizskaršanu; palielināt atbalstu nevalstiskajām organizācijām, kas darbojas ūdens diplomātijas, konfliktu novēršanas un pārrobežu sadarbības ūdens resursu jomā, jo īpaši nestabilos un konfliktu skartos reģionos, atzīstot to svarīgo lomu dialoga veicināšanā vietējā un reģionālā līmenī, kopienā balstītas ūdens apsaimniekošanas atbalstīšanā, uzticēšanās veidošanas veicināšanā un ilgtspējīgas un iekļaujošas ūdens pārvaldības iniciatīvu veicināšanā;

f) paplašināt ES pārrobežu ūdens pārvaldības projektu ģeogrāfisko tvērumu tālāk par dažām Āfrikas un Centrālāzijas daļām, aptverot arī Ziemeļameriku un Dienvidameriku, Tuvos Austrumus un Ziemeļāfriku, kā arī Austrumāziju un Dienvidāziju, un šim mērķim izmantot Eiropas komandas pieeju, jo īpaši reģionos, kuros ūdens trūkums var veicināt nestabilitāti un pārvietošanu;

g) stiprināt ilgtspējīgu ūdens un notekūdeņu apsaimniekošanu, partnerībās un attīstības programmās sistemātiski integrējot sadarbību infrastruktūras, tehnoloģiju un speciālo zināšanu jomā; atbalstīt spēju veidošanu un institucionālo stiprināšanu partnervalstīs, lai uzlabotu ūdensapgādes un sanitārijas pakalpojumu plānošanu, pārvaldību un uzturēšanu, tostarp izmantojot partnerības ar vietējām iestādēm, sabiedriskajiem pakalpojumiem, pilsonisko sabiedrību un kopienā balstītām organizācijām; pielāgot ieguldījumus infrastruktūrā vietējam un vēsturiskajam kontekstam, lai padarītu ūdeni par miera un stabilitātes instrumentu;

h) stiprināt daudzpusējo sadarbību ūdens resursu jomā, jo īpaši ANO ietvaros, turpinot un pastiprinot ANO Ūdens konvencijas globalizāciju un atbalstot ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM), jo īpaši 6. IAM par tīru ūdeni un sanitāriju, īstenošanu, un novēršot ievērojamo nevienlīdzību valstu starpā un valstu iekšienē saistībā ar ūdens un sanitārijas pieejamību; nodrošināt, ka tiek turpināta ANO 2023. gada konferencē par ūdeni pausto ES saistību īstenošana, vienlaikus saglabājot to vērienīgumu un rīcības apmēru, gatavojoties ANO 2026. gada konferencei par ūdeni; pastiprināt daudzlīmeņu dialogus ar valstīm, kas atrodas konfliktu apdraudētos baseinos, tostarp samitus un kopīgas

iniciatīvas, kā arī ilgtermiņa sadarbības formātus;

i) uzsvērt, ka efektīva pārrobežu ūdens resursu pārvaldība ir atkarīga no bioloģiskās daudzveidības un klimata saglabāšanas, ka tādēļ ir nepieciešams, ka ūdens resursu apsaimniekošana pirmām kārtām atbilst vides — augu, dzīvnieku un cilvēku pamatvajadzībām —, un ka tās pamatā jābūt sabiedrības interesēs balstītai loģikai, kā arī kopīgiem sabiedriskiem un globāliem labumiem;

j) stiprināt globālo ūdensapgādes noturību kā līdzekli stabilitātes veicināšanai, efektīvi īstenojot ES Ūdensresursu noturības stratēģiju, jo īpaši tās globālās darbības, kuru mērķis ir atbalstīt ūdens un sanitārijas pieejamību vismaz 70 miljoniem cilvēku un stiprināt globālo ūdens pārvaldību un iesaisti daudzpusējos forumos, piemēram, G7, G20 un Baku dialogā par ūdeni klimatrīcībai;

k) izstrādāt pārredzamāku pārskatu par visu pašreizējo ES atbalstu, kas paredzēts pārrobežu ūdens resursu apsaimniekošanas veicināšanai starptautiskā mērogā, un nodrošināt visa darba un finansējuma saskaņotību un racionalizēšanu visos attiecīgajos ģenerāldirektorātos un starp EĀDD un Komisiju, vienlaikus nodrošinot, ka dažādās programmas cita citu papildina un savā starpā nepārklājas; stiprināt komunikāciju par ES centieniem un sasniegumiem pārrobežu sadarbībā ūdens resursu jomā, lai palielinātu šā būtiskā instrumenta atpazīstamību un ES vadošo lomu tā īstenošanā;

l) sekmēt spēcīgāku starptautisko sadarbību, arī upju baseinu organizācijas līmenī, lai risinātu pieaugošo ūdens krīzi, nodrošinātu un uzlabotu piekļuvi tīram un kvalitatīvam ūdenim un sanitārijai, veicinātu ūdens resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, palielinātu ūdens atkalizmantošanu, risinātu ūdens piesārņojuma, pārmērīgas izmantošanas un izšķērdēšanas problēmu un īstenotu dažādas inovatīvas ūdens tehnoloģijas, tostarp dabā balstītus risinājumus;

m) nodrošināt, ka ES iniciatīvas ūdens resursu jomā visā pasaulē novērš pastāvīgo datu iztrūkumu un datu nekopīgošanu starp valdībām, nodrošinot partnervalstīm tehniskos un fiziskos resursus, lai efektīvi uzraudzītu ūdens līmeni un pārrobežu baseinu kvalitāti, un apmainoties ar datiem un veicinot kopīgus standartus datu vākšanai starp partnervalstīm, lai palielinātu saderību; darboties kā uzticamam dalībniekam un tādam, uz kuru var paļauties, veicinot uzticamas informācijas par ūdeni apmaiņu starp valdībām, ieinteresētajām personām un sabiedrību ūdens resursu noslodzes un augstas spriedzes apstākļos, tostarp situācijās, kurās informācijas apmaiņa ir

sensitīvs jautājums drošības apsvērumu dēļ; balstīties uz attiecīgo ES pieredzi, programmām, praksi un stratēģijām, lai stiprinātu paraugprakses apmaiņu starp reģionālajiem un valstu dalībniekiem, pamatojoties uz attiecīgajām ES programmām, praksi un stratēģijām;

n) veicināt starpvaldību un reģionālās sadarbības instrumentus ūdens resursu apsaimniekošanā, īpašu uzmanību pievēršot tam, lai nodrošinātu taisnīgu ūdens sadali, un atbalstīt vietējā un kopienas līmeņa pārvaldības struktūras; apsvērt iespēju atbalstīt publiskā un privātā sektora partnerības, ja tās veicina ūdens resursu efektīvu apsaimniekošanu un visiem cenas ziņā pieejamāku piekļuvi ūdenim, sanitārijai un higiēnai; stimulēt ieguldījumus tehnoloģijās un pārvaldības praksē, kas vērš plašumā ilgtspējīgas lauksaimniecības prakses izmantošanu augkopībā, lopkopībā un zivkopībā gan mazās lauku saimniecībās, gan lielākos uzņēmumos;

o) uzsvērt principu par politikas saskaņotību attīstībai un ES politikas saskaņošanu ar partnervalstu attīstības prioritātēm, pamatojoties uz novērtējumiem par to ietekmi uz vietējiem resursiem, lai kopīgi izvairītos no ūdens resursu noplicināšanas vai piesārņojuma trešās valstīs;

p) uzlabot integrētas ūdens resursu apsaimniekošanas īstenošanu kā galveno instrumentu, kas veicina ūdens, zemes un saistīto resursu koordinētu attīstību un ilgtspējīgu apsaimniekošanu, tostarp pāri robežām, saskaņā ar IAM 6.5.2. indikatoru, lai sniegtu savstarpēju labumu piekrastes valstīm, kā arī uzsvērtu ūdens, pārtikas, enerģijas un ekosistēmas saiknes nozīmi, risinot sinerģijas un kompromisus ūdens jomā visā ES ārējā darbībā;

q) stiprināt ES uzraudzības un agrīnās brīdināšanas spējas, izmantojot digitalizāciju un modernas tehnoloģijas, tostarp satelītnovērošanu un piesārņojuma izsekošanu reāllaikā, kas ir būtiskas pārrobežu piesārņojuma novēršanai un apkarošanai un katastrofu riska mazināšanas sekmēšanai; stiprināt ūdens trūkuma un ar ūdeni saistītu konfliktu risku uzraudzību visā pasaulē, piemēram, ūdens un ūdens infrastruktūras izmantošanu par ieroci un apzinātu piekļuves ūdenim liegšanu, integrējot šo uzraudzību EĀDD Krīžu reaģēšanas centra konfliktu novēršanas sistēmās;

r) stimulēt un finansēt pētniecību par ilgtspējīgu pārrobežu ūdens resursu apsaimniekošanu, ūdens koplietošanu, sadarbību un inovāciju, tostarp ar pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa”, un izpētīt tādas jaunās problēmas kā laikapstākļu modificēšanas darbības;

s) apsvērt iespēju uzdot ES īpašajam pārstāvim cilvēktiesību

jautājumos novērst un atrisināt ar ūdeni saistītus konfliktus, veicināt sadarbību ūdens resursu jomā un tiesiskumu, kā arī aizsargāt ūdens avotus un sistēmas, tostarp bruņotu konfliktu laikā un pārrobežu situācijās, un ES vārdā vadīt starptautiskos centienus aizsargāt un atjaunot ūdens ekosistēmas saskaņā ar 6. IAM, jo ūdens noturībai ir izšķiroša nozīme pašreizējo un turpmāko veselības, pārtikas, enerģētikas un drošības krīžu risināšanā; apspriesties ar Eiropas Parlamentu par pilnvarām, resursiem un sadarbības mehānismiem ES īpašā pārstāvja cilvēktiesību jautājumos darba atbalstam;

t) stiprināt starptautisko tiesību un kompetento starptautisko tiesu nozīmi un veicināt dialogu, starpniecību un reģionālus risinājumus kā galvenos instrumentus strīdu izšķiršanai par transnacionālajiem ūdensobjektiem, tādējādi nodrošinot skaidrību un pārskatatbildību attiecībā uz visu to valstu juridiskajām saistībām, kuras robežojas ar attiecīgajiem ūdeņiem; sistemātiski nosodīt ūdens kā ieroča izmantošanu konfliktos; nodrošināt, ka vainīgie tiek saukti pie atbildības;

u) atbalstīt juridiskas iniciatīvas, kuru mērķis ir nodrošināt taisnīgumu un kompensāciju par apzinātu vēršanos pret ūdensapgādi un infrastruktūru un to iznīcināšanu;

2. uzdod priekšsēdētājai šo ieteikumu nosūtīt Padomei, Komisijai un Komisijas priekšsēdētājas vietniecei / Savienības Augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos.